

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И СОЦИАЛЬНЫХ НАУК
Кафедра психологии**

ХОЛЯВКО
Юлия Александровна

**ОСОБЕННОСТИ СЕМЕЙНОГО ВОСПИТАНИЯ ПОДРОСТКОВ,
ЗАВИСИМЫХ ОТ НАРКОТИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ**

Реферат дипломной работы

Научный руководитель:
кандидат психологических наук,
доцент Лахвич Ю.Ф.

Минск, 2017

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Дипломная работа 85 страниц, 3 рисунка, 43 таблицы, 5 приложений, 45 источников.

СЕМЕЙНОЕ ВОСПИТАНИЕ, СТИЛИ ВОСПИТАНИЯ, ТИПЫ ВОСПИТАНИЯ, ПОДРОСТКОВЫЙ ВОЗРАСТ, НАРКОЗАВИСИМОСТЬ.

Объект исследования: семейное воспитание подростков.

Предмет исследования: особенности семейного воспитания подростков с наркотической зависимостью.

Цель: выявить особенности семейного воспитания наркозависимых подростков.

Методология исследования основывалась на теории нарушений семейного воспитания, разработанной Э.Г. Эйдемиллером и В.В. Юстицкисом, а также на теории мотивации употребления наркотических веществ И.В. Аксючиц. Для определения особенностей семейного воспитания использовались следующие методики: «Анализ семейных взаимоотношений» (Э.Г. Эйдемиллер и В.В. Юстицкис), «Родителей оценивают дети» (А.А. Аладьин, И.А. Фурманов). Для выявления уровня склонности к наркозависимости у подростков использовался опросник «Мотивы употребления наркотиков», разработанный И.В. Аксючиц.

Выборку исследования составили 103 подростка, из которых 29 человек имеют наркотическую зависимость, 39 человек имеют склонность к наркотической зависимости, 35 человек не имеют склонности к наркотической зависимости, и их родители (61 отец и 102 матери).

Статистическая обработка данных проводилась с использованием программы SPSS Statistics v.22. Применялись частотный анализ, непараметрический критерий различий U-Манна-Уитни и коэффициент корреляции r-Спирмена.

В работе было осуществлено сравнение оценок особенностей семейного воспитания белорусскими подростками с наркотической зависимостью и их родителями. Выявлены особенности семейного воспитания наркозависимых подростков: гиперопека, минимальность санкций, незначительная выраженность конфликта между родителями в сфере воспитания, предпочтение в ребенке детских качеств, недостаток требований-обязанностей. Результаты исследования могут способствовать формированию целостной картины семейного воспитания наркозависимого подростка, при анализе которой оценивается взгляд на данную ситуацию как родителя, так и подростка. Практическая значимость связана с возможностью использования данных для осуществления как профилактики наркозависимости среди подростков, так и психокоррекции семей с наркозависимыми подростками.

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ РАБОТЫ

Дыпломная работа 85 старонак, 3 малюнкаў, 43 табліц, 5 дадаткаў, 45 крывіц.

СЯМЕЙНАЕ ВЫХАВАННЕ, СТЫЛІ ВЫХАВАННЯ, ТЫПЫ ВЫХАВАННЯ, ПАДЛЕТКАВЫ ЎЗРОСТ, НАРКАЗАЛЕЖНАСЦЬ.

Аб'ект даследвання: сямейнае выхаванне падлеткаў.

Прадмет даследвання: асаблівасці сямейнага выхавання падлеткаў з наркатычнай залежнасцю.

Мэта: выявіць асаблівасці сямейнага выхавання падлеткаў з наркатычнай залежнасцю.

Метадалогія даследвання засноўваецца на тэорыі парушэнняў сямейнага выхавання, якая была распрацавана Э.Г. Эйдэмілерам і В.В. Юсціскісам, а таксама на тэорыі ўжывання наркатыкаў І.В. Аксучыц. Былі выкарыставаны наступныя метадыкі: «Аналіз сямейных узаемаадносін» (Э.Г. Эйдэмілер і В.В. Юсціскіс), «Бацькоў ацэньваюць дзеці» (А.А. Аладзін, І.А. Фурманаў). Пры вызначэнні ўзроўня схільнасці да нарказалежнасці ў падлеткаў выкарыстоўваўся апытальнік «Матывы ўжывання наркатыкаў», які быў распрацаваны І.В. Аксучыц.

Выбарку даследвання саставілі 103 падлетка, з якіх 29 чалавек маюць нарказалежнасць, 39 чалавек маюць схільнасць да нарказалежнасці, 35 чалавек не маюць схільнасці да нарказалежнасці, і іх бацькі (61 бацька і 102 маці).

Статыстычная апрацоўка дадзеных ажыццяўлялася з выкарыстаннем праграмы SPSS Statistics v.22. Выкарыстоўваліся частотны аналіз, непараметрычны крытэрыі адрозненняў U-Манна-Уітні і каэфіцыент карэляцыі r-Спірмана.

У рабоце ўпершыню было праведзена параўнанне ацэнкаў асаблівасцей сямейнага выхавання беларускімі падлеткамі з нарказалежнасцю і іх бацькамі. Былі выяўлены асаблівасці сямейнага выхавання падлеткаў з нарказалежнасцю: гіперапека, мінімальнасць санкцый да дзіцяці, невялікая выяўленнасць канфлікта паміж бацькамі ў сферы выхоўвання, перавага да дзіцячых якасцяў у дзіцяці, недахоп патрабаванняў-абавязкаў. Вынікі даследвання могуць спрыяць фарміраванню цэласнай карціны працэса сямейнага выхавання падлетка з нарказалежнасцю, пры аналізе якой адзначаецца погляд на данную сітуацыю як бацька, так і падлетка. Вынікі даследвання могуць спрыяць фарміраванню цэласнай карціны сямейнага выхавання нарказалежнага падлетка, пры аналізе якой адзначаецца погляд на дадзеную сітуацыю як бацька, так і падлетка. Практычнае значэнне звязана з магчымасцю выкарыстоўваць вынікі даследвання для ажыццяўлення як прафілактыкі наркатычнай залежнасці сярод падлеткаў, так і псіхалагічнай карэкцыі сямей з нарказалежнымі падлеткамі.

GRADUATE THESIS SUMMARY

Diploma work 85 pages, 3 figures, 43 tables, 5 applications, 45 sources.

PARENTING, PARENTING STYLES, PARENTING TYPES, ADOLESCENCE, DRUG ADDICTION.

Object of research: parenting of adolescents.

Subject of research: characteristics of parenting of adolescents with drug addiction.

The purpose of research: to determine characteristics of parenting adolescents with drug addiction.

Research methodology is based on the theory of parenting's disturbance, which was worked out by E.G. Eidemiller and V.V. Yustitskis, and also on the theory of motivation of substance use by I.V. Aksiutchits. We use the followings questionnaires: «Analysis of family relationships» (E.G. Eidemiller and V.V. Yustitskis), «Parents is estimated by children» (A.A. Aladin, I.A. Furmanov). We also use the questionnaire «Motives of substance use» by I.V. Aksiutchits to determine the level of disposition to drug addiction.

103 adolescents (29 adolescents are with drug addiction, 39 adolescents are with drug addiction's disposition and 35 adolescents are without drug addiction's disposition) and their parents (61 fathers i 102 mothers) took part in this study.

SPSS Statistics v.22 were used to data analysis. We use frequency analysis, non-parametrical U-Manna-Whitney criteria and r-Spearman correlation criteria.

In the study we conducted comparative analysis of parenting styles estimations by Belorussian adolescents with drug addiction and their parents. We also determined characteristics of parenting of adolescents with drug addiction: overprotection, lack of sanctions to children, and non-considerable conflict among parents in the field of parenting, preference of children's qualities for a child, lack of requirements-responsibilities. The results of the study can contribute creation of holistic view of addicted adolescent's parenting, where we describe both parent's and adolescent's view of the situation. Practical implication is correlated with possibility of using the results to realize both prevention of drug addiction among adolescents and psychological correction work with families of adolescents with drug addiction.